

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lag om ändring av lagen om kommunala pensioner**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i bestämmelserna i lagen om kommunala pensioner till den del som gäller rehabilitering och kommunernas pensionsnämnds ställning.

För den kommunala pensionsanstalten skall enligt förslaget föreskrivas skyldighet att ordna yrkesinriktad rehabilitering för en person som kan konstateras på grund av sjukdom, lyte eller skada löpa risk att drabbas av arbetsoförmåga på det sätt som avses i lagen om kommunala pensioner. Enligt propositionen vore tjänsteinnehavare och arbetstagare berättigade att få yrkesinriktad rehabilitering och om villkoren för rehabiliteringen bestäms i lag. Samtidigt föreslås att utkomstskyddet under rehabiliteringstiden utvecklas så att det bättre motsvarar arbetslivets behov genom att till lagen om kommunala pensioner foga bestämmelser om delrehabiliteringspenning och genom att ändra bestämmelserna om rehabiliteringspenning under väntetid. Också bestämmelserna om samarbete mellan övriga rehabiliteringsinstanser före-

slås bli preciserade så att den kommunala pensionsanstalten skall åläggas att lämna tjänsteinnehavarna och arbetstagarna behövlig upplysning om rehabiliteringsmöjligheterna. De föreslagna ändringarna är en del av en helhetsreform som gäller utveckling av arbetspensioner. Motsvarande ändringar har redan gjorts i lagar som gäller pensioner inom den privata sektorn.

Det föreslås att kommunernas pensionsnämnd, som är första besvärshöjdinstans i pensionsärenden, i organisatoriskt och ekonomiskt hänseende lösgörs från sitt samband med den kommunala pensionsanstalten. Avsikten med förslaget är att befästa kommunernas pensionsnämnds ställning som ett oavhängigt rättsskipningsorgan.

Dessutom föreslås att sådana tekniska preciseringar görs i lagen som ikraftträdandet av förvaltningslagen förutsätter

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2004.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge.....	3
1.1. Lagstiftning och praxis.....	3
Rehabilitering som tillhandahålls av Kommunernas pensionsförsäkring.....	3
Rehabiliteringspenning enligt lagen om kommunala pensioner	4
Kommunernas pensionsnämnd	4
1.2. Bedömning av nuläget	5
Rehabilitering.....	5
Kommunernas pensionsnämnd	5
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	5
2.1. Rehabilitering	5
2.2. Kommunernas pensionsnämnd	6
2.3. Tillämpning av bestämmelser om förvaltningsförfarandet	7
3. Propositionens verkningar	7
4. Beredningen av propositionen	7
DETALJMOTIVERING	8
1. Lagförslaget	8
2. Ikraftträdande	13
3. Lagstiftningsordning.....	14
LAGFÖRSLAG	15
om ändring av lagen om kommunala pensioner.....	15
BILAGA	20
PARALLELLTEXTER	20
om ändring av lagen om kommunala pensioner.....	20

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Rehabilitering som tillhandahålls av Kommunernas pensionsförsäkring

Enligt 22 § lagen om kommunala pensioner (549/2003) skall den kommunala pensionsanstalten innan den fattar beslut om invalidpension vid behov se till att sökandens möjligheter till rehabilitering har retts ut. Avslås pensionsansökan, skall sökanden hänvisas till rehabilitering eller andra tjänster som motsvarar hans eller hennes behov. Däremot föreligger inte skyldighet att stödja rehabiliteringen. Arbetspensionsrehabiliteringen baserar sig på prövning i motsats till den rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten. Pensionsskyddscentralen har i sitt cirkulär gett arbetspensionsanstalterna anvisningar för tillämpningen och Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf har senast den 9 juni 1997 fastställt en rekommendation om verkställigheten av arbetspensionsrehabilitering.

I praktiken är det allra vanligast att utredningen av ett rehabiliteringsärende blir aktuellt genom en rehabiliteringsansökan som den försäkrade lämnar in. Om förutsättningarna för arbetspensionsrehabilitering finns ges sökanden ett löfte om rehabilitering. Om förutsättningar däremot inte anses föreligga ges sökanden ett beslut i ärendet. Enligt lagens 17 § 2 mom. är det en ovillkorlig förutsättning för rehabilitering att den anställda i sin pension har rätt till återstående tid. Enligt den nämnda rekommendation som Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf utfärdat bör man, när stödandet av yrkesinriktad rehabilitering övervägs, också beakta bl.a. om den försäkrade har intjänat arbetspensionsskydd i skälig utsträckning, om verkställigheten av yrkesinriktad rehabilitering redan är aktuell på annat håll, om den tilltänkta rehabiliteringen är yrkesinriktad och om den försäkrade är arbetsoförmögen eller utsatt för hot om arbetsoförmåga.

Risken för arbetsoförmåga har tagits in

som ett centralt villkor för den yrkesinriktade rehabilitering som tillhandahålls av Kommunernas pensionsförsäkring, såsom för arbetspensionsrehabilitering även i övrigt. Risk för arbetsoförmåga har dock inte särskilt definierats, utan saken bedöms i enlighet med definitionerna på arbetsoförmåga i arbetspensionslagarna. Bedömningen av risken för arbetsoförmåga i relation till definitionen på arbetsoförmåga enligt lagen om kommunala pensioner förutsätter att arbetstagaren löper en sannolik risk för pensionering på grund av sjukdom. Härvid bedöms huruvida personen sannolikt skulle bli arbetsoförmögen under de närmaste åren, ifall man inte vidtar rehabiliteringsåtgärder.

Rehabiliteringsåtgärder enligt 17 § 1 mom. lagen om kommunala pensioner är rådgivning, rehabiliteringsundersökningar, utbildning som leder till arbete och yrke, arbetsträning, näringsunderstöd samt medicinsk rehabilitering som stöder den yrkesinriktade rehabiliteringen. Arbetsträningen n inbegriper dessutom arbetsprövning som allmänt understöds.

Rehabiliteringen bygger på samarbete med arbetsplatsen. Först klarläggs möjligheterna till arbetsarrangemang eller omplacering på den egna arbetsplatsen. Om den egna arbetsplatsen eller arbetsgivaren inte kan erbjuda uppgifter som gör det möjligt att minska hotet om arbetsoförmåga klarläggs den försäkrades möjligheter att få arbete på annat håll. Omskolning övervägs som ett sista alternativ. Stödande av grundutbildning ingår inte i arbetspensionssystemets uppgifter. Arbetspensionssystemet ersätter medicinsk rehabilitering bara om den är nödvändig för slutförande av den yrkesinriktade rehabiliteringen.

Enligt 158 § lagen om kommunala pensioner har en arbetstagare inte rätt att söka ändring genom besvär över den kommunala pensionsanstaltens beslut som gäller rätt till rehabilitering, rehabiliteringspenning eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning eller till ersättning för nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har åsamkat. Däremot kan man anföra besvär över rehabiliteringspenningens belopp.

Rehabiliteringspenning enligt lagen om kommunala pensioner

Rehabiliteringspenning betalas för den tid under vilken rehabiliteringsåtgärder pågår. Rehabiliteringstillägg åter betalas för alla kalendermånader under vilka rehabiliteringen pågår. För en försäkrad som fortfarande är i arbete räknas rehabiliteringspenningens belopp enligt 45 § lagen om kommunala pensioner på den heffektiva invalidpension som den anställde skulle ha rätt till när rehabiliteringsbeslutet fattades. Rehabiliteringspenningen motsvarar summan av pensionerna, multiplicerad med 1,33. Pensionen för en pensionstagare som får invalidpension eller rehabiliteringsstöd höjs med ett rehabiliteringstillägg om 33 procent för de kalendermånader då rehabiliteringen pågår. Pensionen för en person som får delinvalidpension omvandlas till samma belopp som full invalidpension för den tid aktiv yrkesinriktad rehabilitering pågår, och dess belopp höjs med ovan nämnda rehabiliteringstillägg.

Arbetsgivaren är inte skyldig att betala lön för rehabiliteringstiden på samma sätt som för sjukdomstid. Om arbetsgivaren ändå betalar lön till en anställd som får rehabilitering, kan rehabiliteringspenningen betalas till arbetsgivaren till den del som motsvarar lönen.

Enligt 18 § 2 mom. lagen om kommunala pensioner kan rehabiliteringspenning betalas också för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan skilda rehabiliteringsperioder. Maximtiden för rehabiliteringspenning som betalas för annan tid än under aktiv rehabilitering är i allmänhet tre månader per kalenderår, räknat separat på basis av vardera grunden.

Till den som fått rehabiliteringspenning för tiden efter rehabilitering kan enligt lagens 19 § betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövt för att han eller hon skall kunna sysselsättas. Enligt 47 § lagen om kommunala pensioner räknas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning som ett engångsbelopp och det uppgår högst till rehabiliteringspenningen för sex månader.

Enligt 21 § lagen om kommunala pensioner kan till en anställd betalas ersättning för de

nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har medfört. Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf har utfärdat rekommendationer bl.a. om ersättning för de kostnader som föranleds av sådana tilläggsundersökningar som rehabiliteringen kräver samt om ersättning för kostnader till följd av deltagande i yrkesutbildning.

Kommunernas pensionsnämnd

Rättsskyddet inom det kommunala pensionssystemet har ordnats så att första besvärinstans är ett organ vid namn kommunernas pensionsnämnd. I beslut av kommunernas pensionsnämnd söks ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen, som är organiserad som en domstol.

Kommunernas pensionsnämnds ställning, verksamhetsområde och organisation har i princip kvarstått oförändrade allt sedan lagen om pension för kommunala tjänstemän och arbetstagare (202/1964) trädde i kraft vid ingången av maj 1964. Enligt 153 § lagen om kommunala pensioner finns pensionsnämnden i anslutning till den kommunala pensionsanstalten. Av detta organisatoriska samband följer att kommunernas pensionsnämnds personal enligt nämndens arbetsordning är i anställning hos den kommunala pensionsanstalten. Kommunernas pensionsnämnd får också bl.a. datatekniska och löneadministrativa tjänster samt duplicerings- och postningstjänster från den kommunala pensionsanstalten. Anställningsförmånerna för dem som arbetar vid kommunernas pensionsnämnd bestäms på samma sätt som i fråga om den kommunala pensionsanstalten.

Enligt 20 § i arbetsordningen för kommunernas pensionsnämnd svarar den kommunala pensionsanstalten för utgifterna som föranleds av kommunernas pensionsnämnds verksamhet. Den kommunala pensionsanstaltens budget upptar de anslag som pensionsnämnden och pensionsnämndens byrå behöver. Den kommunala pensionsanstaltens revision har omfattat också pensionsnämnden.

Enligt 155 § lagen om kommunala pensioner förordnas kommunernas pensionsnämnds ordförande och vice ordförande samt övriga medlemmar av inrikesministeriet för fyra kalenderår i sänder. Inrikesministeriet fastställer

ler på framställning av delegationen för pensionsanstalten pensionsnämndens arbetsordning, i vilken närmare föreskrifter utfärdas om pensionsnämndens organisationsform och verksamhet. Inrikesministeriet fastställer arvoden för medlemmarna i kommunernas pensionsnämnd på framställning av delegationen för den kommunala pensionsanstalten.

1.2. Bedömning av nuläget

Rehabilitering

I den yrkesinriktade rehabilitering som ordnas av den kommunala pensionsanstalten och av övriga arbetspensionsanstalter finns vissa sådana oändamålsenliga skillnader i jämförelse med den rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten, vilka ställer hinder för genomförandet av yrkesinriktad rehabilitering. Man kan t.ex. söka ändring i Folkpensionsanstaltens beslut i ett rehabiliteringsärende. Däremot är inte villkoren för erhållande av rehabilitering enligt lagen om kommunala pensioner exakt bestämda i lag, och därför har man när det gäller sådana på prövning baserade förmåner kunnat föreskriva om besvärsförbud i 158 §. I bestämmelserna nämns som villkor endast att arbetstagaren skall ha rätt till invalidpension som inbegriper en pensionsdel för s.k. återstående tid, om han eller hon i stället för rehabilitering bör beviljas pension.

Kommunernas pensionsnämnd

Kommunernas pensionsnämnd har ursprungligen bildats som ett besvärsorgan av nämndtyp, för att rättsskydd skall kunna tillhandahållas snabbt och effektivt samt till rimliga kostnader. Även om nämnden de facto har verkat som ett oavhängigt rättsskipningsorgan, så uppfyller nämndens ställning dock inte de formella krav som nuförtiden skall ställas på oavhängighet. Enligt lagen om kommunala pensioner finns kommunernas pensionsnämnd i samband med den kommunala pensionsanstalten. Kommunernas pensionsnämnds oavhängighet förutsätter att den verkar i organisatoriskt och budgetekonomiskt hänseende separat från den kommunala pensionsanstalten.

Kommittén för ändringssökande i beslut om social trygghet ansåg i sitt betänkande (kommittébetänkande 2001:9) att pensionsnämndens oavhängighet förutsätter att den i administrativt hänseende verkar separat från förmånssystemens anstalter och de myndigheter som utövar den verkställande makten.

2. Propositionens mål och de viktiga förslagen

2.1. Rehabilitering

Målet med propositionen är att lägga tonvikten vid den yrkesinriktade rehabiliteringens primära ställning i relation till invalidpensionen. Rätt till rehabilitering skall föreligga redan då risken för förlust av arbetsförmågan kan varseblivas. Avsikten är att på detta sätt främja inledandet av yrkesinriktad rehabilitering i ett så tidigt skede att man på detta sätt kan förebygga arbetsoförmågan eller åtminstone uppskjuta dess inträde betydligt. Målet är också att återställa invalidpensionstagares arbetsförmåga genom åtgärder inom den yrkesinriktade rehabiliteringen, då detta är möjligt. Dessutom är målet med reformen att förbättra rehabiliteringsklientens rättsskydd genom att ändra rehabiliteringen till en sådan rättighet, att beslut rörande denna kan överklagas genom besvär. Rehabiliteringsåtgärdernas innehåll skall däremot inte heller i fortsättningen kunna överklagas.

I lagen om kommunala pensioner föreslås en bestämmelse om när rätt till yrkesinriktad rehabilitering föreligger. Denna bör vara enhetlig inom rehabiliteringen som ordnas av arbetspensionsanstalterna och av Folkpensionsanstalten. Enligt förslaget skall en sökande som kan konstateras löpa risk för arbetsoförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada på det sätt som avses i lagen om kommunala pensioner, ha rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering. Vid bedömningen av risken för arbetsoförmåga skall man granska sökandens funktionsförmåga och dess förväntade utveckling under de närmaste åren. Yrkesinriktad rehabilitering skall betraktas som ändamålsenlig, om man med dess hjälp kan förhindra förväntad arbetsoförmåga eller återställa eller korrigera arbetsförmågan så att arbetstagaren kan åter-

vända till arbetslivet. Rehabiliteringen bör dessutom verka inbesparande på pensionsutgifterna.

I syfte att öka motivationen för deltagande i aktiva rehabiliteringsåtgärder föreslås att rehabiliteringspenning som beviljas av pensionsanstalten inte längre höjs med ett rehabiliteringstillägg för väntetider och mellanliggande tider. Under dessa tider skall till rehabiliteringsklienten betalas en rehabiliteringspenning av samma storlek som invalidpensionen. Rehabiliteringspenningen kan också betalas i form av ett rehabiliteringsunderstöd enligt prövning under den tid som en plan för yrkesinriktad rehabilitering bereds. Däremot skulle för den tid som rehabiliteringsåtgärder pågår både till pensionstagare och till den som får rehabiliteringspenning betalas ett rehabiliteringstillägg av nuvarande storlek, 33 procent av rehabiliteringspenningens eller pensionens belopp.

Ytterligare föreslås bestämmelser om en delrehabiliteringspenning. Nuförtiden betalas rehabiliteringspenning enligt lagen om kommunala pensioner endast för tiden för sådan rehabilitering under vilken rehabiliteringsklienten helt och hållet är förhindrad att utföra arbete. Det föreslås att detta villkor slopas. Rätt till delrehabiliteringspenning föreligger, om en person som deltar i yrkesinriktad rehabilitering samtidigt arbetar så att hans eller hennes förvärvsinkomster överstiger hälften av den lön som utgör grund för pensionsdelen för återstående tid.

I syfte att understryka betydelsen hos yrkesinriktad rehabilitering föreslås att invalidpension börjar löpa först sedan en persons rätt till rehabiliteringspenning som betalas på basis av yrkesinriktad rehabilitering enligt arbetspensionslagar eller folkpensionslagen har upphört. Av vägande skäl kunde pensionen beviljas tidigare.

En reform av rehabiliteringen motsvarande de ovan framlagda förslagen genomförs inom den privata sektorns pensionssystem vid ingången av år 2004. I anslutning härtill har utfärdats en lag om ändring av 2 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (186/2003), lag om ändring av 5 och 14 § lagen om rehabiliteringspenning (187/2003), lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare (188/2003), lag om änd-

ring av lagen om sjömanspensioner (189/2003) och lag om ändring av 39 § folkpensionslagen (190/2003). Målet med dessa ändringar är dessutom att minska den onödiga olikvärdigheten mellan rehabiliteringsklienterna hos Folkpensionsanstalten och arbetspensionsanstalterna, liksom också förhållighetsjämförelserna i fråga om dessa system.

2.2. Kommunernas pensionsnämnd

Syftet med denna proposition är att ändra kommunernas pensionsnämnds ställning så att denna också formellt verkar som ett oavhängigt rättsskipningsorgan. Därför föreslås att pensionsnämnden i organisatoriskt och ekonomiskt hänseende lösgörs från den kommunala pensionsanstalten.

Kommunernas pensionsnämnd skall direkt med stöd av lag vara medlemssamfund i den kommunala pensionsanstalten, liksom också den kommunala pensionsanstalten och Kommunernas garanticentral.

Kostnaderna för kommunernas pensionsnämnd skall innefattas i den kommunala pensionsanstaltens kostnader. Kommunernas pensionsnämnd tar årligen ut kostnaderna hos den kommunala pensionsanstalten. Budgeten fastställs av inrikesministeriet, som också förordnar revisor och godkänner bokslutet.

Nämndens medlemmar utses av statsrådet på framställning av inrikesministeriet. Nämnden utses för fem år i sänder, i stället för nuvarande fyra år.

I lagen om kommunala pensioner görs behövliga ändringar samt intas bestämmelser om kommunernas pensionsnämnds arbetsordning, som denna fastställer för sig, samt om budget och revisor.

Lagen om pension för arbetstagare (395/1961) och lagen om statens pensioner (280/1966) har ändrats genom lagar som har trätt i kraft den 1 januari och den 20 februari 2003 (1319/2002 och 114/2003) så att den privata sektorns pensionsnämnd och statens pensionsnämnd i organisatoriskt hänseende är självständiga besvärsorgan på samma sätt som i denna proposition föreslås i fråga om kommunernas pensionsnämnd. Med avvikelse från de andra nämnda pensionsnämnderna

föreslås det att den kommunala pensionsnämnden lösgörs också i ekonomiskt hänseende och blir ett självständigt organ från ingången av 2005 så att inrikesministeriet fastställer bugeten för nämnden, förordnar revisor och godkänner bokslutet.

2.3. Tillämpning av bestämmelser om förvaltningsförfarandet

Det föreslås att den kommunala pensionslagen ändras på grund av bl.a. förvaltningslagen (434/2003) som träder i kraft i början av 2004 och ersätter lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) och på grund av den nya språklagen (423/2003) som träder i kraft vid samma tidpunkt. Ändringarna gäller hänvisningsbestämmelserna till nämnda lagar och de är av teknisk art.

3. Propositionens verkningar

Det uppskattas att förslagen som gäller yrkesinriktad rehabilitering kommer att öka rehabiliteringsansökningarna årligen med ca 350. Dessa ansökningar uppskattas medföra årliga tilläggskostnader om ca 2,3 miljoner euro. I detta nu fattas årligen ca 1 000 beslut om rehabilitering, av vilka positiva ur sökandenas synvinkel har varit i snitt två tredjedelar. Målet med rehabiliteringen är att uppskjuta pensioneringen och på så sätt spara pensionsutgifter. Målet är att de kostnader som i sin helhet har föränletts av rehabiliteringen förblir mindre än motsvarande insparing i pensionsutgifterna.

Ändringarna som gäller rehabiliteringstillägget och delrehabiliteringspenningen har inga väsentliga kostnadseffekter till finansieringen av pensionssystemet. Enligt propositionen skall den rehabiliteringspenning som betalas till rehabiliteringsklienten motsvara full pension höjd med 33 procent endast under aktiva rehabiliteringsåtgärder. För närvarande betalas nämnda höjning också under s.k. mellantider, då den rehabiliterade inte deltar i rehabilitering. Rehabiliteringspenningen kommer därigenom att minskas till att motsvara full pension under nämnda mellantider. Genom förslaget minskat alltså rehabiliteringsklienternas ekonomiska förmåner, men samtidigt ökar deras motivation att delta

i aktiva rehabiliteringsåtgärder.

Genom förslagen i propositionen förstärks kommunernas pensionsnämnds ställning som ett oavhängigt rättsskipningsorgan. I organisatoriskt hänseende innebär förslaget att kommunernas pensionsnämnd och dess byrå slås samman. När byråns personal övergår till anställning hos kommunernas pensionsnämnd, kvarstår dess rättigheter och förmåner ävensom anställningsvillkoren oförändrade.

Förslagen som gäller kommunernas pensionsnämnd har inga kännbara ekonomiska verkningar. Tilläggskostnader uppkommer av att kommunernas pensionsnämnd själv måste anordna den administrativa service som i detta nu fås från den kommunala pensionsanstalten.

De föreslagna ändringarna medför inga kostnader för staten. Enligt förslaget skall inrikesministeriet i fortsättningen fastställa kommunernas pensionsnämnds budget, förordna revisor och godkänna bokslutet. Dessa nya uppgifter förutsätter inte att tilläggspersonal anställs vid ministeriet.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet utgående från det grundarbete som utförts vid den kommunala pensionsanstaltens byrå.

Den kommunala pensionsanstalten, de kommunala huvudavtalsorganisationerna och Kommunala arbetsmarknadsverket är eniga om de ändringsförslag gällande rehabilitering, som ingår i denna proposition. Till den del som gäller rehabilitering bygger propositionen på förslaget som lagts fram av den underarbetsgrupp som behandlat arbetspensionsrehabilitering och som tillsatts av arbetsgruppen för utredning av problem i anslutning till invalidpension (promemoria 1998:11 av en arbetsgrupp inom social- och hälsovårdsministeriet).

I fråga om ändringarna som gäller kommunernas pensionsnämnd baserar sig propositionen på betänkandet av kommittén för ändringssökande i beslut om social trygghet (kommittébetänkande 2001:9). I samband med beredningen har kommunernas pensionsnämnd, den kommunala pensionsan-

stalten och de kommunala huvudavtalsorganisationer hörts.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

2 §. *Medlemssamfund.* Till paragrafens 1 mom. föreslås bli fogad en bestämmelse om att kommunernas pensionsnämnd blir medlemssamfund i den kommunala pensionsanstalten. Härvid kvarstår pensionsskyddet för arbetstagarna vid pensionsnämnden under lagen om kommunala pensioner när pensionsnämnden i organisatoriskt hänseende lösgörs från den kommunala pensionsanstalten.

10 §. *Pension och övriga förmåner.* Till paragrafens 1 mom. har fogats en bestämmelse om möjligheten att bevilja rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg för en tid som är kortare än en månad. Enligt bestämmelsen gäller i fråga om rehabiliteringsförmåner, på samma sätt som för närvarande, i tillämpliga delar vad som bestäms om pensioner.

17 §. *Yrkesinriktad rehabilitering.* Det föreslås att paragrafen helt revideras.

Enligt 1 mom. 1 punkten skall en anställd ha rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering, om han eller hon bedöms löpa risk för att bli arbetsoförmögen på det sätt som bestäms i 24 § 1—3 mom. lagen om kommunala pensioner. Dessutom förutsätts i 1 mom. 2 punkten att i den anställdes invalidpension ingår en pensionsdel för s.k. återstående tid, om han eller hon i stället för rehabilitering bör beviljas pension. Under samma förutsättningar skall en person vara berättigad att få rehabilitering, om han eller hon enligt definitionen på arbetsoförmåga skall betraktas som arbetsoförmögen.

Grunden för den rehabilitering som ordnas av den kommunala pensionsanstalten skall fortsättningsvis alltid vara sjukdom, lyte eller skada som konstaterats på behörigt sätt. Att ordna yrkesinriktad rehabilitering som bekostas av arbetspensionsanstalterna är ändamålsenligt då när personen i fråga har varit med i arbetslivet och hans kontakter till detta inte

slutgiltigt har avbrutits. Om personens kontakter till arbetslivet är obetydliga, är det motiverat att Folkpensionsanstalten ansvarar för rehabiliteringen i enlighet med lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991). Arbetskraftsmyndigheterna svarar också i fortsättningen på samma sätt som i detta nu för åtgärderna som tar sikte på att förbättra personens möjligheter att få arbete.

Ett villkor för rehabilitering enligt lagen om kommunala pensioner skall, på samma sätt som nu, vara att rätten till pension på basis av s.k. återstående tid fortfarande är i kraft. Nuförtiden betraktas det härvid som en avgörande omständighet att den anställda när beslut om rehabilitering fattas fortfarande omfattas av det heleggeffektiva skyddet mot arbetsoförmåga. Det kan emellertid hända att beslutsfattandet som gäller rehabiliteringen dröjer och personen på så sätt förlorar sin möjlighet att få denna rehabilitering. Rätten till rehabilitering enligt lagen om kommunala pensioner kunde i sådana fall gå förlorad på grund av att ärendets behandling fördröjs, vilket inte kan anses vara motiverat med tanke på sökandens rättsskydd. Därför föreslås att ärendet avgörs i enlighet med huruvida villkoret som gäller återstående tid uppfylls vid den tidpunkt då sökandens rehabiliteringsmöjligheter är föremål för utredning i ett ärende som gäller hans sjukdagpenning. Enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten, till vilken det hänvisas i 2 punkten skall rehabiliteringsmöjligheterna utredas senast när antalet dagar då dagpenning har utbetalats överstiger 60. Detta är nödvändigt också med tanke på arbetsfördelningen mellan folkpensionsanstalten och pensionsanstalten.

Med stöd av momentet uppstår för en person rätt till rehabilitering på ovan nämnda villkor.

Med stöd av 2 mom. skall enligt nuvarande

praxis en förutsättning för rehabilitering vara att sjukdom, lyte eller skada under de närmaste åren på ett sätt som objektivt kan konstateras medför sannolik risk för arbetsoförmåga. Härvid avses med sjukdom en diagnostiserad sjukdom, för vars vidkommande möjligheterna att ge vård och medicinsk rehabilitering har beaktats. Med de närmaste åren avses en tidsperiod om ca fem år och med "risk för arbetsoförmåga" avses åter en sådan situation där den försäkrade vid bedömningstidpunkten på grund av sjukdom löper en sådan risk för arbetsoförmåga, att han eller hon utan yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder under de närmaste åren måste bli beviljad invalidpension (till fullt belopp eller som delpension). Ju längre tid en anställd har arbetat i samma yrke, ju äldre han eller hon är och ju snävare yrkeskunskap eller yrkesutbildning han eller hon har, desto mer väger sökandens oförmåga att fortsätta i sitt nuvarande arbete, när man bedömer arbetsoförmågan. En sådan risk att förlora arbetsförmågan i anslutning till ett vedertaget arbete eller yrke förordas lika som i detta nu inledandet av yrkesinriktad rehabilitering när bestämmelserna som gäller rehabilitering enligt prövning skall tillämpas. Avsikten är att fortsätta med denna tillämpningspraxis. Vid bedömningen av risken för arbetsoförmåga när det gäller yngre och dem som redan har utbildning eller erfarenhet även med tanke på annat arbete, beaktas däremot risken också i relation till det övriga arbete som dessa personer rimligtvis kan förutsättas klara av. När man bedömer rehabiliteringen kan tonvikten dock via längden hos den förväntade arbetskarriären vara en annan än i pensionsfrågor. I praktiken innebär detta t.ex. att man när det gäller en ung person kan förbinda sig vid en längre utbildning än i fråga om en sådan person vars förväntade tid i arbete är endast ett par år. Också prognosen hos den sjukdom som framkallar risken för arbetsoförmåga skall vara en faktor som påverkar bedömningen, på samma sätt som för närvarande.

Sannolikheten bedöms i enlighet med den skala som tillämpas vid diagnostisering av yrkessjukdomar (mycket sannolik, sannolik, möjlig, osannolik och mycket osannolik). Vidare förutsätts det att den yrkesinriktade rehabiliteringen kan uppskjuta eller förhindra

hotet om arbetsoförmåga, när man beaktar den försäkrades tidigare utbildning, arbetserfarenhet, ålder och boendeförhållanden och därmed jämförbara socioekonomiska omständigheter. Den yrkesinriktade rehabiliteringen skall dessutom sannolikt via den uppskjutna eller förhindrade pensioneringen innebära en besparing av pensionsutgifter.

För att få rätt till rehabilitering förutsätts det alltså på samma sätt som för närvarande att risken för arbetsoförmåga kan stävjas genom ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering. Yrkesinriktad rehabilitering kan betraktas som ändamålsenlig, om pensionsanstalten med beaktande av den anställdes sjukdom, lyte eller skada, ålder, tidigare verksamhet och utbildning kan uppskatta att yrkesinriktad rehabilitering möjliggör en återgång till arbetet eller skjuter upp eller förhindrar arbetsoförmågan. Rehabiliteringens innehåll och det detaljerade genomförandet däremot skulle i sista hand vara beroende av pensionsanstaltens prövning, även om rehabiliteringsklienten själv skulle ha långtgående möjligheter att påverka också i dessa frågor.

Åtgärderna inom den yrkesinriktade rehabiliteringen räknas upp i paragrafens 3 mom., i stället för i nuvarande 2 mom. Förteckningens innehåll motsvarar den som finns i nuvarande 2 mom., och är inte uttömmande. Det föreslås att bestämmelsen i den nuvarande 21 § lagen om kommunala pensioner som gäller ersättning för de nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har medfört flyttas över till detta moment. Om pensionsanstalten har beslutat att stödja yrkesinriktad rehabilitering, ersätter den också de nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har medfört.

Eftersom lagstadgad försäkring för olycksfall i militärtjänst samt lagstadgad olycksfallsförsäkring och trafikförsäkring är primär i relation till arbetspensioner, har arbetspensionsanstalterna inte rehabiliterat personer som har rätt till rehabilitering på grundval av dessa system. Eftersom rehabiliteringen nu skall bli en på lag baserad rättighet inom arbetspensionssystemet, föreslås att i lagen tas in en ny bestämmelse i 4 mom., enligt vilken denna rätt viker undan då rehabilitering ordnas med stöd av lagarna som gäller ovan nämnda primära rättigheter. Förmånerna en-

ligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) bestäms i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948).

18 §. *Rehabiliteringspenning.* Det föreslås att i denna paragraf tas in en möjlighet att få rehabiliteringspenning också då när den anställda är endast delvis förhindrad att förvärvsarbeta på grund av rehabiliteringen. Bestämmelserna i paragrafens nuvarande 2 och 3 mom. föreslås bli flyttade till 19 §.

19 §. *Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning.* Det föreslås att i paragrafen samlas de bestämmelser som gäller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, vilka för närvarande finns i 18 § 2 och 3 mom., 19 § samt i 47 §. Den förmån som betalas till dem som får rehabiliteringspenning för vänte- och mellantider kvarstår som prövningsberoende. För att en förmån som betalats för denna tid skall skiljas åt från rehabiliteringspenningen, kallas den rehabiliteringsunderstöd. På detta skall inte längre betalas något rehabiliteringstillägg för vänte- och mellantiderna. Tillämpningsområdet för rehabiliteringsunderstöd enligt prövning utvidgas så att rehabiliteringsunderstöd kan betalas också för den tid som det tar att färdigställa planen för den yrkesinriktade rehabiliteringen. Betalandet av stödet kan vara motiverat i de fall där planen är nödvändig för att få igång sådan yrkesinriktad rehabilitering, som stöds av pensionsanstalten eller då pensionsanstalten uppskattar att rehabiliteringsplanen sannolikt leder till inledandet av sådan yrkesinriktad rehabilitering, som pensionsanstalten stöder. Rehabiliteringsunderstöd betalas inte heller i fortsättningen för den tid, då till arbetstagaren betalas arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd.

20 §. *Rehabiliteringstillägg.* I paragrafen bestäms om när rehabiliteringstillägg betalas. Det föreslås en ändring i betalningen av rehabiliteringstillägg så att detta betalas endast under tiden för aktiv rehabilitering vid sidan om rehabiliteringsstöd och invalidpension också till den som lyfter rehabiliteringspenning. Tilläggets belopp ändras inte från det nuvarande.

21 §. *Rätt till invalidpension under tid för vilken betalas rehabiliteringspenning.* Det föreslås att paragrafens innehåll ändras i sin helhet. Paragrafen skall innehålla bestämmelser om rätten till invalidpension under tid

med rehabiliteringspenning. I detta nu innehåller paragrafen bestämmelser om ersättning för de nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har medfört. Paragrafens nuvarande innehåll föreslås bli flyttat till 17 § 3 mom.

I paragrafen föreslås en bestämmelse om att rätt till invalidpension inträder tidigast vid ingången av den månad som följer efter månaden under vilken sökandens rätt till rehabiliteringspenning som betalas under tiden för yrkesinriktad rehabilitering har upphört. Denna begränsning gäller endast rehabiliteringspenning som betalas under tiden för yrkesinriktad rehabilitering. Rehabiliteringspenning som på basis av yrkesinriktad rehabilitering betalas för samma tid hindrar att invalidpension börjar löpa, oberoende av huruvida den betalas med stöd av lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) eller med stöd av en lag som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller pensionsstadgan. Invalidpension skall dock kunna beviljas en anställd, som enligt utredningarna inte anses ha möjligheter att fortsätta med den yrkesinriktade rehabiliteringen eller vars yrkesinriktade rehabilitering på grund av långvarig sjukdom har avbrutits eller upphört. Det föreslås således att rehabiliteringspenningen är primär i förhållande till invalidpensionen. Man skall inte kunna få ny invalidpension förrän rätten till rehabiliteringspenning på basis av yrkesinriktad rehabilitering har upphört. Om personen däremot redan får invalidpension när rehabiliteringen börjar, är han eller hon under rehabiliteringstiden berättigad till rehabiliteringspenning för pensionstagare enligt 16 § lagen om rehabiliteringspenning eller i motsvarande mån till rehabiliteringstillägg enligt arbetspensionslagarna.

22 §. *Säkerställande av rehabiliteringsmöjligheterna.* Bestämmelsen föreslås bli preciserad så att det ankommer på pensionsanstalten att i sådana fall där pensionsansökan avslås se till att invalidpensionssökanden lämnas upplysningar om rehabiliteringsmöjligheterna och att han eller hon hänvisas till rehabilitering eller andra tjänster som motsvarar sökandens rehabiliteringsbehov. Detta skall ske i samarbete mellan de instanser som an-

ordnar tjänsterna. Det föreslås att paragrafens hänvisningsbestämmelse justeras tekniskt så att det hänvisas till lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003) och inte till lagen om rehabiliteringssamarbete (604/1991).

4 kap. F astställande av pensioner och andra förmåner

Rubriken i kapitlet har preciserats motsvara kapitlets innehåll i sin helhet.

45 §. *Rehabiliteringspenningens belopp.* Uträkningen av rehabiliteringspenningen ändras så att penningen är lika stor som sökandens invalidpension. I detta nu utgörs rehabiliteringspenningen av beloppet av de pensioner som den anställda intjänat, förhöjt med 33 procent. I paragrafen har också gjorts ändringar som motsvarar ändringarna i 17 §, vilka gäller den tidpunkt på basis av vilken rehabiliteringspenningens belopp bestäms. I paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser om rehabiliteringspenningens belopp. Om rehabiliteringsklienten under tiden för yrkesinriktad rehabilitering har arbetsinkomster som utgör mer än hälften av pensionslönen, skall i rehabiliteringspenning betalas ut hälften av full rehabiliteringspenning. Detta skall konstateras när rehabiliteringen inleds.

46 §. *Rehabiliteringstilläggets belopp.* I paragrafen bestäms om rehabiliteringstilläggets belopp. När till full rehabiliteringspenning fogas ett rehabiliteringstillägg, motsvarar full rehabiliteringspenning jämte tillägg enligt förslaget den nuvarande rehabiliteringspenningen. På motsvarande sätt fogas till delrehabiliteringspenningen ett rehabiliteringstillägg om 33 procent, uträknat på delrehabiliteringspenningen. Bestämmelsen i den nuvarande 46 § om betalningen av rehabiliteringstillägg endast under den tid som rehabiliteringen pågår har flyttats till 20 §.

47 §. *Beloppet av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning.* Från förslaget till paragraf har överflyttats bestämmelserna i 19 §, enligt vilka rehabiliteringsunderstöd enligt prövning inte betalas för den tid för vilken den anställda har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd.

132 §. *Tillsynsavgift, kommunernas pensionsnämnds kostnader samt betalningsande-*

lar för tilläggspensionsskydd. Det föreslås att till paragrafens rubrik och 1 mom. fogas en bestämmelse om kommunernas pensionsnämnds kostnader så att dessa på samma sätt som de övriga kostnader som nämns i detta moment skall räknas till medlemssamfundens i 131 § 1 mom. avsedda betalningsandelar. Enligt momentet skall kommunernas pensionsnämnd årligen ta ut kostnaderna av den kommunala pensionsanstalten. Kostnaderna består av de kostnader som är nödvändiga för kommunernas pensionsnämnds verksamhet, d.v.s. kostnader för personal, reseersättningar, lokaler och förnödenheter, informations- och andra tjänster, utbildning av personalen samt andra driftskostnader.

152 §. *Uppgifter om rehabilitering till Folkpensionsanstalten.* I paragrafen bestäms om den kommunala pensionsanstaltens skyldighet att underrätta folkpensionsanstalten om rehabilitering. Bestämmelsens ordalydelse föreslås bli preciserad så att skyldigheten att underrätta utöver rehabiliteringsåtgärder och beslut om rehabiliteringspenning dessutom gäller beslut om rehabiliteringstillägg.

153 §. *Sökande av ändring.* I paragrafens 1 mom. föreslås att bestämmelsen om att kommunernas pensionsnämnd som verkar som besvärsgörande i första instans i ärenden som gäller kommunala pensioner finns i avslutning till den kommunala pensionsanstalten. Förslaget hör till de åtgärder, genom vilka kommunernas pensionsnämnd i organisatoriskt hänseende lösgörs från den kommunala pensionsanstalten som fattar pensionsbesluten.

154 §. *Kommunernas pensionsnämnd.* I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir nytt 4 mom.

Innehållet i det nya 3 mom. motsvarar nuvarande 155 § 1 mom. ändrat så att statsrådet förordnar kommunernas pensionsnämnds ordförande och vice ordförande samt övriga medlemmar för fem kalenderår i sänder. För närvarande är det inrikesministeriet som för fyra kalenderår i sänder bestämmer om dessa frågor.

Det är inrikesministeriet som gör en framställning till statsrådet om ordföranden och de övriga medlemmarna. Om någon plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt

gäller om deras rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst.

I paragrafens 3 mom. föreslås också en ny bestämmelse om att medlemmarna i pensionsnämnden handlar under domaransvar. Dessutom föreslås i nämnda moment en ny bestämmelse om medlemmens skyldighet att avlägga domared eller avge motsvarande försäkran i kommunernas pensionsnämnd innan han eller hon tillträder uppdraget, om han eller hon inte tidigare har avlagt ed eller avgett motsvarande försäkran. Motsvarande bestämmelse om domared och försäkran ingår för närvarande i den arbetsordning som inrikesministeriet har fastställt för kommunernas pensionsnämnd. Förslaget motsvarar de reformer som redan genomförts i fråga om pensionsnämnden och statens pensionsnämnd.

155 §. *Kommunernas pensionsnämnds budget, bokslut, organisationsform, fördragande samt behandling av ärenden.* I paragrafen och dess rubrik har gjorts de ändringar som betingas av det föreslagna 153 och 154 §. I paragrafen stryks bestämmelserna som gäller tillsättandet av kommunernas pensionsnämnd och tas in de bestämmelser om budget, bokslut och byråns personal som ansluter sig till det organisatoriska lösgörandet av kommunernas pensionsnämnd.

Enligt det föreslagna 1 mom. fastställer inrikesministeriet kommunernas pensionsnämnds budget, förordnar revisor och godkänner bokslutet. På framställning av pensionsnämnden fastställer ministeriet på samma sätt som i detta nu också arvoden för pensionsnämndens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar.

I det föreslagna 2 mom. bestäms om fastställandet av arbetsordningen för kommunernas pensionsnämnd. Momentet föreslås bli ändrat så att kommunernas pensionsnämnd själv fastställer sin arbetsordning, där det ges närmare bestämmelser om pensionsnämndens organisationsform och verksamhet. För närvarandet är det inrikesministeriet som fastställer pensionsnämndens arbetsordning.

Till paragrafens 3 mom. har fogats en bestämmelse om kommunernas pensionsnämnds egen byråpersonal. I detta nu är det den kommunala pensionsanstalten som är ar-

betsgivare för nämndens byråpersonal.

158 §. *Besvärsförbud i fråga om rehabiliteringens innehåll.* Enligt förslaget skall den anställda med avvikelse från det som nu gäller ha rätt att överklaga ett beslut som gäller rätten att få yrkesinriktad rehabilitering och ett beslut som gäller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Därför föreslås att paragrafen ändras så att den inte längre innehåller ett generellt förbud mot att överklaga beslut som gäller rehabiliteringsförmåner, utan besvärsförbudet skall gälla endast rehabiliteringens innehåll.

Genom den föreslagna utvidgningen av besvärsrätten betonas den anställdes rätt att på föreskrivna villkor få rehabilitering. Ändringssökandet kan för det första gälla frågan om huruvida sökanden under de närmaste åren bevisligen riskerar att bli arbetsoförmögen på grund av sjukdom, lyte eller skada och också frågan om huruvida denna risk kan avvärras genom ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering. Besvärsgöranden skall bedöma rehabiliteringens ändamålsenlighet också vid behandlingen av besvär som en person som lyfter invalidpension eller rehabiliteringsstöd har anfört över ett rehabiliteringsbeslut. Vid bedömningen av ändamålsenligheten hos den yrkesinriktade rehabilitering som ansökan gäller skall besvärsgöranden för det första beakta sökandens sjukdom, lyte eller skada, ålder, tidigare verksamhet, utbildning och kontakter till arbetslivet samt frågan om huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt möjliggör sökandens återgång till arbetslivet eller förhindrar att arbetsoförmåga uppkommer. Vid bedömningen av ändamålsenligheten skall dessutom beaktas huruvida rehabiliteringen via en fördröjande eller förhindrande effekt på pensioneringen sannolikt verkar inbesparande på pensionsutgifterna.

Såsom ovan konstaterats skall pensionsanstalten tillsammans med rehabiliteringens sakkunnignätverk och sökanden besluta om rehabiliteringens innehåll, dvs. om rehabiliteringsåtgärderna samt ersätta de nödvändiga och behövliga kostnader som orsakats av den rehabilitering som pensionsanstalten har understött.

Yrkesinriktad rehabilitering kan ordnas på många olika sätt. Den kommunala pensionsanstalten kan bekosta rehabiliteringsklientens

arbetsprövning i syfte att placera honom eller henne i en ny arbetsuppgift eller arbetsträning, om arbetsuppgifterna förutsätter inläring av nya färdigheter. Arbetsprövningen kan t.ex. kombineras med arbetstidsarrangemang och orientering när man stöder en persons återgång till arbetet efter en lång frånvaro, t.ex. återvändande till arbetslivet efter en period med rehabiliteringsstöd. Den kommunala pensionsanstalten kan också stöda undersökningar, om sådana behövs för utarbetandet av en rehabiliteringsplan. Placeringen i nytt arbete eller yrke kan förutsätta kursformade studier, läroavtalsutbildning eller egentlig yrkesutbildning. När man planerar utbildningen är det viktigt att reda ut den nya branschens lämplighet med tanke på hälsotillståndet samt möjligheterna att efter studierna få arbete. På grund av de mångformiga rehabiliteringsåtgärderna samt dessas individuella natur vore det inte ändamålsenligt om rehabiliteringsåtgärdernas innehåll skulle vara överklagbart. Rätten att överklaga skulle också kunna fördröja genomförandet av rehabiliteringen i praktiken.

De föreslagna begränsningarna av besvärsrätten är med undantag av rätt att överklaga om rehabiliteringsunderstöd enligt prövning samma som inom pensionssystemen på den privata sektorn.

163 §. *Rättande av fel.* Paragrafen föreslås bli upphävd. I paragrafen har föreskrivits om rättande av sak- och skrivfel på samma sätt som i lagen om förvaltningsförfarande. Paragrafen behövs inte längre, eftersom man enligt 164 § vid behandling av ett ärende i kommunal pensionsanstalt tillämpar förvaltningslagen som ersätter lagen om förvaltningsförfarande från ingången av 2004. Förvaltningslagen innehåller bestämmelser om rättande av sak- och skrivfel och dessa tillämpas också vid behandling av ett ärende i den kommunala pensionsanstalten.

164 §. *Tillämpning av bestämmelserna om förvaltningsförfarande.* I paragrafen har gjorts de ändringar i hänvisningsbestämmelserna som följer av förvaltningslagen som vid ingången av 2004 ersätter lagen om förvaltningsförfarande, samt av den nya språklagen som träder i kraft vid samma tidpunkt. Hänvisningsstadganden har samtidigt ändrats så att de i paragrafen nämnda lagar tillämpas

också i andra förvaltningsärenden än i ärenden som gäller pensioner.

Ikraftträdelsebestämmelse. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2004.

De i ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. föreslagna nya bestämmelserna som gäller yrkesinriktad rehabilitering tillämpas på rehabilitering som inleds efter det att lagen har trätt i kraft.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. ändras inte till någon del den rättsliga ställningen eller rättigheterna och förmånerna för personalen vid kommunernas pensionsnämnd när personalen direkt med stöd av denna lag övergår från anställning hos den kommunala pensionsanstalten till anställning hos kommunala pensionsnämnden, som med stöd av denna lag har lösgjorts från pensionsanstalten.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. skall kommunernas pensionsnämnd förordnas med stöd av de nya bestämmelserna för första gången vid ingången av år 2005, då den nuvarande pensionsnämndens mandatperiod upphör. Nämnden skall också till dess iakta sin arbetsordning som var gällande vid ikraftträdandet av denna lag.

För första gången skall nämnden enligt ikraftträdelsebestämmelsens 5 mom. i enlighet med 132 § ta ut sina kostnader av den kommunala pensionsanstalten för år 2005. Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 6 mom. fastställer inrikesministeriet första gången kommunernas pensionsnämnds budget och förordnar pensionsnämndens revisor för år 2005. Eftersom kommunernas pensionsnämnd i organisatoriskt hänseende lösgörs från den kommunala pensionsanstalten redan vid ingången av år 2004, förutsätter finansieringen av nämndens verksamhet specialarrangemang nämnda år. Enligt 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen anvisar den kommunala pensionsanstalten kommunernas pensionsnämnd de anslag som nämnden behöver för att finansiera sin verksamhet under år 2004. Vid dimensioneringen av anslag skall den kommunala pensionsanstalten härvid iakta samma principer som år 2003.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av

år 2004.

3. Lagstiftningsordning

Syftet med förslaget är att öka motivationen för medverkan i aktiva rehabiliteringsåtgärder och av denna orsak föreslås i 45 § att den som deltar i rehabilitering under tiden mellan skilda rehabiliteringsperioder beviljas en rehabiliteringspenning, som är lika stor som pensionen. För närvarande är rehabiliteringspenningen det sammanlagda beloppet av pensionerna, förhöjt med 33 procent. För tiden med aktiv rehabilitering skall rehabiliteringspenningen däremot också i fortsättningen höjas med 33 procent. Eftersom rehabiliteringspenningen alltid skall vara minst lika stor som pensionen, strider förslaget inte mot 19 § 1 och 2 mom. grundlagen, där var och en garanteras rätt till oundgänglig försörjning och omsorg samt till lagstadgad grundläggande försörjning.

Det föreslås (2, 132, 154 och 155 §) att kommunernas pensionsnämnd, som verkar som första besvärinstans vid beslut som gäller kommunala pensioner, i organisatoriskt och ekonomiskt hänseende skall lösgränsas från den kommunala pensionsanstalten som svarar för beredningen av pensionsbesluten. Till denna del anknyter förslaget till 21 § grundlagen, enligt vilken var och en har rätt att få ett beslut som gäller hans eller hen-

nes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan. Förslaget förverkligar redan i första besvärinstans individens rätt att få de beslut som gäller hans eller hennes pensionsskydd behandlade i ett självständigt besvärorgan av nämndtyp som inte medverkar i beredningsuppgifter som gäller pensionsbeslut, på det sätt som nämnda bestämmelse i grundlagen förutsätter.

I 158 § i förslaget begränsas besvärshandling i fråga om yrkesinriktad rehabilitering till att gälla beslut som gäller rehabiliteringens innehåll, vilka innefattar i individuellt och juridiskt hänseende svåravgränsad ändamålsenlighetsprövning. Till skillnad från det nuvarande får ändring sökas genom besvär i alla andra beslut som gäller rehabilitering. Också till denna del ansluter sig förslaget till den nämnda i 21 § grundlagen föreskrivna rätten för var och en att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid ett oavhängigt rättsskipningsorgan.

Med anledning av vad som konstaterats ovan kan förslaget sålunda behandlas i vanlig lagstiftningsordning enligt 72 § grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande förslag till lag om ändring av lagen om kommunala pensioner:

*Lagförslag***Lag****om ändring av lagen om kommunala pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 13 juni 2003 om kommunala pensioner (549/2003) 163 §,
ändras 2 § 1 mom., 10 § 1 mom., 17—22 §, rubriken för 4 kap., 45—47 §, rubriken för
 132 § och 132 § 1 mom., 152 §, 153 § 1 mom., rubriken för 155 och 155 § 1—3 mom., 158
 och 164 § samt
fogas till 154 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

2 §

Medlemssamfund

Kommuner och samkommuner samt den kommunala pensionsanstalten, kommunernas pensionsnämnd och Kommunernas garanticentral är medlemssamfund i den kommunala pensionsanstalten direkt med stöd av denna lag.

10 §

Pension och andra förmåner

Anställda har rätt till pension och rehabilitering i enlighet med denna lag. Pensioner är ålderspension, förtida ålderspension, deltidspension, invalidpension, rehabiliteringsstöd, individuell förtidspension och arbetslöshetspension. Anställdas förmånstagare har rätt till familjepension enligt denna lag på det sätt som bestäms i 5 kap. Beträffande de förmåner som hänför sig till rehabilitering gäller i tillämpliga delar vad som i denna lag bestäms om pension och pensionstagare. Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan dock betalas för en tid som är kortare än en månad.

17 §

Yrkesinriktad rehabilitering

En anställd har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan

1) om en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 24 § 1—3 mom., eller den anställde måste betraktas som arbetsoförmögen på det sätt som avses i nämnda moment, och

2) om den återstående tiden skulle beaktas såsom berättigande till pension vid fastställandet av den anställdes pension, om den anställde hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då ansökan gjordes eller då möjligheterna att rehabilitera honom eller henne senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991); om den anställde redan får invalidpension förutsätts att pensionen är helefektiv på det sätt som avses ovan.

Med risk för arbetsoförmåga avses i 1 mom. en situation där det är sannolikt att den anställde under de närmaste åren, trots att möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering beaktas, utan yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder skulle bli beviljad invalidpension, antingen till fullt belopp eller i form av

delpension. När rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms beaktas sökandens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och kontakter med arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att sökanden fortsätter i ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller återgår till arbete. När ändamålsenligheten bedöms beaktas dessutom huruvida den yrkesinriktade rehabiliteringen uppskjuter sökandens pensionering.

Såsom yrkesinriktad rehabilitering kan en anställd tillhandahållas bland annat rehabiliteringsundersökningar, utbildning som leder till arbete eller yrke, arbetsträning, näringsunderstöd och sådan medicinsk rehabilitering som stöder denna yrkesinriktade rehabilitering. Den anställda kan få ersättning för de nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har medfört.

Rätt till rehabilitering enligt denna lag föreligger inte, om den anställda har rätt till rehabilitering med stöd av de bestämmelser som gäller olycksfalls- eller trafikförsäkring.

18 §

Rehabiliteringspenning

Den som inte får invalidpension har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering som avses i 17 § helt eller delvis är förhindrad att utföra förvärvsarbete.

19 §

Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

Rehabiliteringspenning kan betalas i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning också för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början, likväl för högst tre månader per kalenderår. Detsamma gäller tiden mellan skilda rehabiliteringsperioder.

Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan också betalas för längre tid än den som nämns i 1 mom., om det för tryggande av rehabiliteringen är motiverat. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan beviljas också

för utarbetande av en vård- eller rehabiliteringsplan.

Till den som har fått rehabiliteringspenning kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövligt för att han eller hon skall kunna sysselsättas. Rehabiliteringsunderstöd betalas emellertid inte för den tid för vilken den anställda har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

20 §

Rehabiliteringstillägg

Till rehabiliteringspenning, rehabiliteringsstöd och invalidpension betalas rehabiliteringstillägg för den tid en i 17 § 3 mom. avsedd åtgärd pågår.

21 §

Rätt till invalidpension under tid för vilken betalas rehabiliteringspenning

Rätt till invalidpension enligt 24 § 1—3 mom. föreligger inte utan vägande skäl förrän rätten till rehabiliteringspenning enligt en arbetspensionslag eller lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) har upphört.

22 §

Säkerställande av rehabiliteringsmöjligheterna

Innan den kommunala pensionsanstalten fattar beslut om invalidpension skall den vid behov se till att sökandens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås pensionsansökan, skall pensionsanstalten se till att sökanden ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och att sökanden hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Pensionsanstalten skall vidare iakttä lagen om klient-samarbete inom rehabiliteringen (497/2003).

4 kap.

Fastställande av pensioner och andra förmåner

45 §

Rehabiliteringspenningens belopp

Om en anställd är helt och hållet förhindrad att utföra förvärvsarbete på grund av yrkesinriktad rehabilitering, är rehabiliteringspenningen lika stor som det sammanräknade belopp av pensioner enligt arbetspensionslagarna som den anställda skulle ha rätt till om han eller hon vid den tidpunkt som avses i 17 § 1 mom. 2 punkten hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

Om en anställd under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår förtjänar mer än hälften av den pensionslön på vilken pensionsdelen för återstående tid räknas ut för pension som avses i 1 mom., utgör rehabiliteringspenningen hälften av beloppet av full invalidpension enligt 1 mom.

46 §

Rehabiliteringstilläggets belopp

Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av det samordnade beloppet av rehabiliteringspenning, rehabiliteringsstöd eller invalidpension.

47 §

Beloppet av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

Sådant rehabiliteringsunderstöd enligt prövning som avses i 19 § 3 mom. uppgår högst till rehabiliteringspenningen uträknad för sex månader. Rehabiliteringsunderstödet enligt prövning fastställs som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera poster.

132 §

Tillsynsavgift, kommunernas pensionsnämnds kostnader samt betalningsandelar för tilläggs-pensionsskydd

Till de utgifter som avses i 131 § 1 mom. räknas även den tillsynsavgift som fastställs med stöd av 1 § 1 mom. lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944) samt kommunernas pensionsnämnds kostnader. Kommunernas pensionsnämnd tar årligen ut kostnaderna av den kommunala pensionsanstalten.

152 §

Uppgifter om rehabilitering till Folkpensionsanstalten

Den kommunala pensionsanstalten skall underrätta Folkpensionsanstalten om rehabiliteringsåtgärder som avses i 17 § och om beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.

153 §

Sökande av ändring

Ändring i den kommunala pensionsanstaltens beslut i pensionsärenden söks hos kommunernas pensionsnämnd genom besvär.

154 §

Kommunernas pensionsnämnd

Statsrådet förordnar på framställning av inrikesministeriet kommunernas pensionsnämnds ordförande och vice ordförande samt övriga medlemmar för fem kalenderår i sänder. Om någon plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för åter-

stoden av perioden. I övrigt gäller om deras rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst. Medlemmarna av pensionsnämnden handlar under domaransvar. En medlem som inte tidigare har avlagt domared eller avgett motsvarande försäkran skall göra det inför pensionsnämnden innan han eller hon tillträder uppdraget.

155 §

Kommunernas pensionsnämnds budget, bokslut, organisationsform, föredragande samt behandling av ärenden

Inrikesministeriet fastställer kommunernas pensionsnämnds budget, förordnar revisor samt godkänner bokslutet. På framställning av nämnden fastställer ministeriet även arvoden för nämndens ordförande, viceordförande och övriga medlemmar.

Pensionsnämnden fastställer en egen arbetsordning, som innehåller närmare bestämmelser om pensionsnämndens organisationsform och verksamhet.

Vid pensionsnämnden finns föredragande, som skall ha avlagt juris kandidatexamen, samt behövlig byråpersonal. De anställs av pensionsnämnden, som även beslutar om deras avlöning.

158 §

Besvärsförbud i fråga om rehabiliteringens innehåll

I beslut som gäller rehabiliteringens innehåll enligt 17 § 3 mom. får ändring inte sökas genom besvär.

164 §

Tillämpning av bestämmelserna om förvaltningsförfarande

När den kommunala pensionsanstalten behandlar ett förvaltningsärende enligt denna lag skall förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet iakttas, om inte annat bestäms i denna lag. Talan för den som är under 15 år förs i andra ärenden än sådana som gäller hans eller hennes person av intressebevakaren.

Pensionsanstaltens förtroendevalda samt anstaltens tjänsteinnehavare och arbetstagare kan dock utan hinder av 28 § 1 mom. 4 och 5 punkten förvaltningslagen behandla ärenden som gäller pensionsanstaltens medlemsamfund, personer som är anställda hos ett medlemssamfund eller någon annan person som omfattas av pensionsskyddet enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Denna lag tillämpas på rehabilitering som inleds efter det att lagen har trätt i kraft.

När denna lag träder i kraft övergår kommunernas pensionsnämnds personal från tjänstgöring hos den kommunala pensionsanstalten till tjänstgöring hos kommunernas pensionsnämnd i sina tidigare uppgifter. De rättigheter och förmåner som hänför sig till anställningarna ändras inte i samband med övergången.

Kommunernas pensionsnämnds ordförande, vice ordförande och medlemmar förordnas första gången i enlighet med denna lag för en mandatperiod som inleds vid ingången av år 2005, efter utgången av mandatperio-

den för den nämnd som var verksam vid ikraftträdandet. Nämnden skall iaktta den arbetsordning som gällde vid ikraftträdandet tills en ny arbetsordning har blivit fastställd.

Kommunernas pensionsnämnd tar första gången ut kostnaderna som avses 132 § 1 mom. av den kommunala pensionsanstalten för år 2005. Den kommunala pensionsanstalten anvisar kommunernas pensionsnämnd de behövliga anslagen för verksamheten år 2004 med iakttagande av de principer som tilläm-

pats vid dimensioneringen av anslagen för år 2003.

Inrikesministeriet fastställer första gången budgeten och förordnar revisor för kommunernas pensionsnämnd för år 2005. Inrikesministeriet godkänner pensionsnämndens bokslut första gången för år 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 12 september 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Region- och kommunminister *Hannes Manninen*

Lag**om ändring av lagen om kommunala pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 13 juni 2003 om kommunala pensioner (549/2003) 163 §,
ändras 2 § 1 mom., 10 § 1 mom., 17—22 §, rubriken för 4 kap., 45—47 §, rubriken för
 132 § och 132 § 1 mom., 152 §, 153 § 1 mom., rubriken för 155 och 155 § 1—3 mom., 158
 och 164 § samt
fogas till 154 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

2 §

*Medlemssamfund**Medlemssamfund*

Kommuner och samkommuner samt den kommunala pensionsanstalten och Kommunernas garanticentral är medlemssamfund i den kommunala pensionsanstalten direkt med stöd av denna lag.

Kommuner och samkommuner samt den kommunala pensionsanstalten, *kommunernas pensionsnämnd* och Kommunernas garanticentral är medlemssamfund i den kommunala pensionsanstalten direkt med stöd av denna lag.

10 §

10 §

*Pension och andra förmåner**Pension och andra förmåner*

Anställda har rätt till pension och rehabilitering i enlighet med denna lag. Pensioner är ålderspension, förtida ålderspension, deltidspension, invalidpension, rehabiliteringsstöd, individuell förtidspension och arbetslöshetspension. Anställdas förmånstagare har rätt till familjepension enligt denna lag på det sätt som bestäms i 5 kap. Beträffande de förmåner som hänför sig till rehabilitering gäller i tillämpliga delar vad som i denna lag bestäms om pension och pensionstagare.

Anställda har rätt till pension och rehabilitering i enlighet med denna lag. Pensioner är ålderspension, förtida ålderspension, deltidspension, invalidpension, rehabiliteringsstöd, individuell förtidspension och arbetslöshetspension. Anställdas förmånstagare har rätt till familjepension enligt denna lag på det sätt som bestäms i 5 kap. Beträffande de förmåner som hänför sig till rehabilitering gäller i tillämpliga delar vad som i denna lag bestäms om pension och pensionstagare. *Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan dock betalas för en tid som är kortare än en månad.*

Gällande lydelse

17 §

Yrkesinriktad rehabilitering

För att förhindra arbetsoförmåga eller förbättra arbets- och förvärvsförmågan kan en anställd ges yrkesinriktad rehabilitering.

Som yrkesinriktad rehabilitering kan tillhandahållas

- 1) rådgivning,
- 2) rehabiliteringsundersökningar,
- 3) utbildning som leder till arbete och yrke,
- 4) arbetsträning,

Föreslagen lydelse

17 §

Yrkesinriktad rehabilitering

En anställd har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan

1) om en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 24 § 1—3 mom., eller den anställde måste betraktas som arbetsoförmögen på det sätt som avses i nämnda moment, och

2) om den återstående tiden skulle beaktas såsom berättigande till pension vid fastställandet av den anställdes pension, om den anställde hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då ansökan gjordes eller då möjligheterna att rehabilitera honom eller henne senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991); om den anställde redan får invalidpension förutsätts att pensionen är hefteffektiv på det sätt som avses ovan.

Med risk för arbetsoförmåga avses i 1 mom. en situation där det är sannolikt att den anställde under de närmaste åren, trots att möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering beaktas, utan yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder skulle bli beviljad invalidpension, antingen till fullt belopp eller i form av delpension. När rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms beaktas sökandens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och kontakter med arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att sökanden fortsätter i ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller återgår till arbete. När ändamålsenligheten bedöms beaktas dessutom huruvida den yrkesinriktade rehabiliteringen uppskjuter sökandens pensionering.

Såsom yrkesinriktad rehabilitering kan en anställd tillhandahållas bland annat rehabiliteringsundersökningar, utbildning som leder till arbete eller yrke, arbetsträning, näringsunderstöd och sådan medicinsk rehabilitering som stöder denna yrkesinriktade rehabilitering. Den anställde kan få er-

- 5) näringsunderstöd, samt
6) medicinsk rehabilitering som stöder yrkesinriktad rehabilitering.

Yrkesinriktad rehabilitering kan ges en anställd för vilken också den återstående tiden skulle beaktas såsom berättigande till pension när pensionen fastställs enligt denna lag, om arbetsoförmågan börjat vid den tidpunkt då rehabiliteringsbeslutet fattades. Yrkesinriktad rehabilitering kan också ges en anställd som när beslutet fattas får helefektiv pension enligt denna lag.

18 §

Rehabiliteringspenning

En anställd som inte får pension har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon är förhindrad att sköta sitt förvärvsarbete till följd av yrkesinriktad rehabilitering.

Rehabiliteringspenning kan också betalas för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början, likväl för högst tre månader per kalenderår. Detsamma gäller tiden mellan skilda rehabiliteringsperioder.

Rehabiliteringspenning kan också betalas för längre tid än den som nämns i 2 mom., om det är motiverat för trygghet av att rehabiliteringen framskrider.

19 §

Rehabiliteringsunderstöd

Till den som fått rehabiliteringspenning kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövt för att han eller hon skall kunna sysselsättas.

sättning för de nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har medfört.

Rätt till rehabilitering enligt denna lag föreligger inte, om den anställde har rätt till rehabilitering med stöd av de bestämmelser som gäller olycksfalls- eller trafikförsäkring.

18 §

Rehabiliteringspenning

Den som inte får invalidpension har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering som avses i 17 § helt eller delvis är förhindrad att utföra förvärvsarbete.

19 §

Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

Rehabiliteringspenning kan betalas i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning också för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början, likväl för högst tre månader per kalenderår. Detsamma gäller tiden mellan skilda rehabiliteringsperioder.

Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan också betalas för längre tid än den som nämns i 1 mom., om det för trygghet av rehabiliteringen är motiverat. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan beviljas också för utarbetande av en vård- eller rehabiliteringsplan.

Till den som har fått rehabiliteringspen-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ning kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövt för att han eller hon skall kunna sysselsättas. Rehabiliteringsunderstöd betalas emellertid inte för den tid för vilken den anställda har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

20 §

20 §

*Rehabiliteringstillägg**Rehabiliteringstillägg*

Om en anställd enligt beslut av den kommunala pensionsanstalten ges rehabilitering enligt 17 § 2 mom. 2–4 eller 6 punkten, betalas ett rehabiliteringstillägg till invalidpensionen och det i 25 § avsedda rehabiliteringsstödet. Rehabiliteringstillägg betalas också om motsvarande beslut har meddelats av någon annan pensionsanstalt som betalar arbetspension.

Till rehabiliteringspenning, rehabiliteringsstöd och invalidpension betalas rehabiliteringstillägg för den tid en i 17 § 3 mom. avsedd åtgärd pågår.

21 §

21 §

*Särskilda kostnader****Rätt till invalidpension under tid för vilken betalas rehabiliteringspenning***

Till en anställd kan betalas ersättning för de nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har medfört.

Rätt till invalidpension enligt 24 § 1–3 mom. föreligger inte utan vägande skäl förän rätten till rehabiliteringspenning enligt en arbetspensionslag eller lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) har upphört.

22 §

22 §

*Säkerställande av rehabiliteringsmöjligheterna**Säkerställande av rehabiliteringsmöjligheterna*

Innan den kommunala pensionsanstalten fattar beslut om invalidpension skall den vid behov se till att sökandens möjligheter till rehabilitering har retts ut. Avslås pensionsansökan, skall pensionsanstalten vid behov hänvisa sökanden till rehabilitering eller andra tjänster som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Pensionsanstalten skall vidare iaktta lagen om rehabiliteringssamarbete (604/1991).

Innan den kommunala pensionsanstalten fattar beslut om invalidpension skall den vid behov se till att sökandens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås pensionsansökan, skall pensionsanstalten se till att sökanden ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och att sökanden hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Pensionsanstalten skall vidare iaktta lagen

4 kap.

Fastställande av pensioner

45 §

Rehabiliteringspenningens belopp

Rehabiliteringspenningens belopp bestäms på basis av de pensioner enligt arbetspensionslagarna som den anställda skulle ha rätt till om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen så att han eller hon fått rätt till full invalidpension vid den tidpunkt då rehabiliteringsbeslutet fattades. Rehabiliteringspenningen motsvarar summan av nämnda pensioner, förhöjd med 33 procent.

46 §

Rehabiliteringstilläggets belopp

Rehabiliteringstillägget är 33 procent av det enligt 76 § samordnade beloppet av rehabiliteringsstöd eller invalidpensionen. Tillägget betalas för de kalendermånader under vilka rehabiliteringen pågår.

47 §

Beloppet av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

Sådant rehabiliteringsunderstöd enligt prövning som avses i 19 § uppgår högst till rehabiliteringspenningen uträknad för sex månader. Understödet fastställs som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera poster. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning betalas inte för den tid under vilken

om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003).

4 kap.

Fastställande av pensioner och andra förmåner

45 §

Rehabiliteringspenningens belopp

Om en anställd är helt och hållet förhindrad att utföra förvärvsarbete på grund av yrkesinriktad rehabilitering, är rehabiliteringspenningen lika stor som det sammanräknade belopp av pensioner enligt arbetspensionslagarna som den anställda skulle ha rätt till om han eller hon vid den tidpunkt som avses i 17 § 1 mom. 2 punkten hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

Om en anställd under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår förtjänar mer än hälften av den pensionslön på vilken pensionsdelen för återstående tid räknas ut för pension som avses i 1 mom., utgör rehabiliteringspenningen hälften av beloppet av full invalidpension enligt 1 mom.

46 §

Rehabiliteringstilläggets belopp

Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av det samordnade beloppet av rehabiliteringspenning, rehabiliteringsstöd eller invalidpension.

47 §

Beloppet av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

Sådant rehabiliteringsunderstöd enligt prövning som avses i 19 § 3 mom. uppgår högst till rehabiliteringspenningen uträknad för sex månader. Rehabiliteringsunderstödet enligt prövning fastställs som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera poster.

Gällande lydelse

den anställda har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller till arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

132 §

Tillsynsavgift och betalningsandelar för tilläggpensionsskydd

Till de utgifter som avses i 131 § 1 mom. räknas även den tillsynsavgift som fastställs med stöd av 1 § 1 mom. lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944).

152 §

Uppgifter om rehabilitering till Folkpensionsanstalten

Den kommunala pensionsanstalten skall omedelbart underrätta Folkpensionsanstalten om sådana rehabiliteringsåtgärder och beslut om rehabiliteringspenning som avses i 17 §.

153 §

Sökande av ändring

Ändring i den kommunala pensionsanstaltens beslut i pensionsärenden söks hos kommunernas pensionsnämnd genom besvär. Pensionsnämnden finns i anslutning till pensionsanstalten.

Föreslagen lydelse

132 §

*Tillsynsavgift, **kommunernas pensionsnämnds kostnader** samt betalningsandelar för tilläggpensionsskydd*

Till de utgifter som avses i 131 § 1 mom. räknas även den tillsynsavgift som fastställs med stöd av 1 § 1 mom. lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944) *samt kommunernas pensionsnämnds kostnader. Kommunernas pensionsnämnd tar årligen ut kostnaderna av den kommunala pensionsanstalten.*

152 §

Uppgifter om rehabilitering till Folkpensionsanstalten

Den kommunala pensionsanstalten skall underrätta Folkpensionsanstalten om rehabiliteringsåtgärder som avses i 17 § och *om beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.*

153 §

Sökande av ändring

Ändring i den kommunala pensionsanstaltens beslut i pensionsärenden söks hos kommunernas pensionsnämnd genom besvär.

154 §

Kommunernas pensionsnämnd

Statsrådet förordnar på framställning av inrikesministeriet kommunernas pensionsnämnds ordförande och vice ordförande

samt övriga medlemmar för fem kalenderår i sänder. Om någon plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om deras rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst. Medlemmarna av pensionsnämnden handlar under domaransvar. En medlem som inte tidigare har avlagt domared eller avgett motsvarande försäkran skall göra det inför pensionsnämnden innan han eller hon tillträder uppdraget.

155 §

Tillsättande av kommunernas pensionsnämnd, organisationsform, föredragande samt behandling av ärenden

Inrikesministeriet förordnar kommunernas pensionsnämnds ordförande och vice ordförande samt övriga medlemmar för fyra kalenderår i sänder. Om någon plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om deras rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst. Ministeriet fastställer även deras arvode på framställning av pensionsanstaltens delegation.

Inrikesministeriet fastställer på framställning av delegationen för pensionsanstalten pensionsnämndens arbetsordning, i vilken närmare föreskrifter utfärdas om pensionsnämndens organisationsform och verksamhet.

Vid pensionsnämnden finns föredragande, som skall ha avlagt juris kandidatexamen. De anställs av pensionsnämnden, som även beslutar om deras arvoden.

158 §

Besvärsförbud i fråga om rätt till rehabilitering

I beslut som gäller rätt till rehabilitering, till rehabiliteringspenning eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning eller till er-

155 §

*Kommunernas pensionsnämnds **budget, bokslut**, organisationsform, föredragande samt behandling av ärenden*

Inrikesministeriet fastställer kommunernas pensionsnämnds *budget*, förordnar revisor samt godkänner bokslutet. På framställning av nämnden fastställer ministeriet även arvodena för nämndens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar.

Pensionsnämnden fastställer en egen arbetsordning, som innehåller närmare bestämmelser om pensionsnämndens organisationsform och verksamhet.

Vid pensionsnämnden finns föredragande, som skall ha avlagt juris kandidatexamen, samt behövlig byråpersonal. De anställs av pensionsnämnden, som även beslutar om deras *avlöning*.

158 §

*Besvärsförbud i fråga om **rehabiliteringens innehåll***

I beslut som gäller *rehabiliteringens innehåll enligt 17 § 3 mom.* får ändring inte sökas genom besvär.

Gällande lydelse

sättning för nödvändiga och behövliga kostnader som rehabiliteringen har åsamkat får ändring inte sökas genom besvär.

163 §

Rättande av fel

Om den kommunala pensionsanstaltens beslut grundar sig på en klart oriktig eller bristfällig utredning eller en uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten med parternas medgivande undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt (rättande av sakfel).

Om det förekommer ett uppenbart skriv- eller räknefel i pensionsanstaltens beslut, skall anstalten rätta sitt beslut. Felet får dock inte rättas om rättelsen leder till ett för parten oskäligt resultat (rättande av skrivfel).

Rättelsen skall antecknas i pensionsanstaltens liggarexemplar. Parten skall tillställas ett rättat eller ett nytt beslut. Om ändring har sökts i beslutet, skall pensionsanstalten underrätta besvärsmyndigheten om att rättelseärendet har tagits upp till behandling och tillställa även besvärsmyndigheten beslutet i ärendet.

Ändring i ett beslut genom vilket pensionsanstalten har avslagit ett yrkande på rättelse av fel får inte sökas genom besvär.

164 §

Tillämpning av lagen om förvaltningsförfarande

När den kommunala pensionsanstalten i anslutning till pensionsskydd behandlar sådana ärenden enligt denna lag och den i 8 § nämnda tilläggs pensionsstadgan som gäller pensionsansökan, pensionsrätt, pensionsbelopp och utbetalning samt återkrav och därmed jämförbara ärenden skall lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), språklagen (148/1922) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet iakttas, om inte annat bestäms i denna lag. Talan för den som är under 15 år förs i andra ärenden än sådana som gäller hans eller hennes person av intressebevakaren.

Föreslagen lydelse

163 §

Rättande av fel

(upphävs)

164 §

Tillämpning av bestämmelserna om förvaltningsförfarande

När den kommunala pensionsanstalten behandlar ett förvaltningsärende enligt denna lag skall förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet iakttas, om inte annat bestäms i denna lag. Talan för den som är under 15 år förs i andra ärenden än sådana som gäller hans eller hennes person av intressebevakaren.

Pensionsanstaltens förtroendevalda samt anstaltens tjänsteinnehavare och arbetstagare kan dock utan hinder av 10 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om förvaltningsförfarande behandla ärenden som gäller pensionsanstaltens medlemssamfund, personer som är anställda hos ett medlemssamfund eller någon annan person som omfattas av pensionsskyddet enligt denna lag.

Pensionsanstaltens förtroendevalda samt anstaltens tjänsteinnehavare och arbetstagare kan dock utan hinder av 28 § 1 mom. 4 och 5 punkten förvaltningslagen behandla ärenden som gäller pensionsanstaltens medlemssamfund, personer som är anställda hos ett medlemssamfund eller någon annan person som omfattas av pensionsskyddet enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Denna lag tillämpas på rehabilitering som inleds efter det att lagen har trätt i kraft.

När denna lag träder i kraft övergår kommunernas pensionsnämnds personal från tjänstgöring hos den kommunala pensionsanstalten till tjänstgöring hos kommunernas pensionsnämnd i sina tidigare uppgifter. De rättigheter och förmåner som hänför sig till anställningarna ändras inte i samband med övergången.

Kommunernas pensionsnämnds ordförande, vice ordförande och medlemmar förordnas första gången i enlighet med denna lag för en mandatperiod som inleds vid ingången av år 2005, efter utgången av mandatperioden för den nämnd som var verksam vid ikraftträdandet. Nämnden skall iakttä den arbetsordning som gällde vid ikraftträdandet tills en ny arbetsordning har blivit fastställd.

Kommunernas pensionsnämnd tar första gången ut kostnaderna som avses 132 § 1 mom. av den kommunala pensionsanstalten för år 2005. Den kommunala pensionsanstalten anvisar kommunernas pensionsnämnd de behövliga anslagen för verksamheten år 2004 med iakttagande av de principer som tillämpats vid dimensioneringen av anslagen för år 2003.

Inrikesministeriet fastställer första gången budgeten och förordnar revisor för kommunernas pensionsnämnd för år 2005. Inrikesministeriet godkänner pensionsnämndens bokslut första gången för år 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

29
